

22.3.2017

Jakelussa mainituille

Viite OKM004:00/2017

Asia **Korkeakoulujen lukuvuosimaksujen käyttöönoton seuranta- ja arviointityöryhmä**

Tausta

Pääministeri Sipilän hallitusohjelman mukaisesti koulutusviennin esteitä puretaan mm. ottamalla käyttöön maksut EU- ja ETA-alueiden ulkopuolelta tuleville opiskelijoille. Yliopistolakiin ja ammattikorkeakoululakiin on lisätty säännökset EU/ETA-alueen ulkopuolisilta korkeakouluopiskelijoilta perittävistä lukuvuosimaksuista korkeakoulututkintoon johtavassa vieraskielisessä koulutuksessa (L 1600–1601/2015; HE 77/2015 vp). Lisäksi tilauskoulutusta koskevaa lainsäädäntöä on täsmennetty korkeakoulujen tilauskoulutusmahdollisuuksien parantamiseksi. Tavoitteena on edistää korkeakoulujen mahdollisuuksia koulutusvientiin sekä laajentaa korkeakoulujen rahoituspohjaa. Lukuvuosimaksujen käyttöönotto korostaa koulutuksen laadun merkitystä kilpailutekijänä.

Yliopistoilla ja ammattikorkeakouluilla on ollut 1.1.2016 alkaen mahdollisuus periä lukuvuosimaksuja Euroopan unionin ja Euroopan talousalueen ulkopuolisilta opiskelijoilta korkeakoulututkintoon johtavassa vieraskielisessä koulutuksessa. Maksujen periminen tulee korkeakouluja velvoittavaksi 1.8.2017 alkaen.

Maksuja ei peritä Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion kansalaiselta, eikä siltä, joka Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden muun sopimuspuolen kanssa tekemän sopimuksen mukaan rinnastetaan Euroopan unionin kansalaiseen, eikä edellä mainittujen perheenjäseniltä. Maksua ei peritä myöskään siltä, jolla on ulkomaalaislaissa tarkoitettu Euroopan unionin sininen kortti, jatkuva tai pysyvä oleskelulupa tai pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen EY-oleskelulupa, eikä edellä mainittujen perheenjäseneltä.

Maksuja ei peritä Euroopan talousalueen ulkopuolelta tulevilta opiskelijoilta, jotka opiskelevat alempaan tai ylempään korkeakoulututkintoon johtavassa suomen- tai ruotsinkielisessä koulutuksessa taikka yliopistojen tieteellisessä tai taiteellisessa jatkokoulutuksessa. Maksua ei peritä myöskään tilauskoulutukseen osallistuvilta opiskelijalta.

Lukuvuosimaksujen käyttöönoton yhteydessä on luovuttu erillisestä hakemuksen käsittelymaksusta, jota ei peritä enää otettaessa opiskelijoita 1.8.2017 tai sen jälkeen alka-
vaan koulutukseen (L 414–415/2016; HE 36/2016 vp).

Lukuvuosimaksun alaraja on vähintään 1 500 euroa lukuvuodessa. Korkeakoulut voivat määritellä lukuvuosimaksujen suuruuden itse siten, että maksut tukevat kansainvälistymiseen liittyviä strategisia tavoitteita. Maksujen suuruus voi vaihdella korkeakoulujen välillä ja korkeakoulujen eri koulutuksissa. Korkeakoulut päättävät itse myös maksun perimiseen liittyvistä järjestelyistä. Korkeakouluilla tulee olla apurahajärjestelmä, jolla tuetaan maksulliseen tutkintokoulutukseen osallistuvien opiskelijoiden opiskelua.

Pohjoismaisten kokemusten perusteella on arvioitu, että lukuvuosimaksujen käyttöönotolla on merkittäviä vaikutuksia suomalaisiin korkeakouluihin hakevien ja niissä aloitavien EU/ETA-alueen ulkopuolelta tulevien ulkomaalaisten opiskelijoiden määrään. Maksullisuuden vaikutus ulkomaalaisten opiskelijoiden määrään riippuu pitkälti globaalista koulutuskysynnästä, perittävien lukuvuosimaksujen suuruudesta sekä korkeakoulujen apurahajärjestelmistä ja markkinointiviestinnästä. Lukuvuosimaksujen käyttöönotto on merkittävä uudistus, jonka vaikutuksia korkeakoulujen hakijamääriin, hakijoiden keskimääräiseen koulutus- ja osaamistasoon ja korkeakoulujen kansainvälistymiseen on seurattava ja arvioitava huolella.

Työryhmän asettaminen

Opetus- ja kulttuuriministeriö on tänään asettanut työryhmän korkeakoulujen lukuvuosimaksujen käyttöönoton seuranta- ja arviointia varten.

Toimikausi

Työryhmän toimikausi on 22.3.2017–31.12.2020.

Työryhmän tehtävä

Työryhmän tehtävänä on:

- 1) seurata ja arvioida lukuvuosimaksujen käyttöönoton vaikutuksia korkeakoulujen kansainvälistymiseen ja opiskelijavirtoihin,
- 2) kerätä tietoa korkeakoulujen apurahakäytännöistä ja seurata eri apurahakäytäntöjen toimivuutta ja vaikuttavuutta, sekä
- 3) raportoida lukuvuosimaksujen käyttöönotosta sekä apurahakäytännöistä säännöllisesti opetus- ja kulttuuriministeriölle. Väliraportti lukuvuosimaksujen vaikutuksista käyttöönottovaiheessa tulee laatia 30.9.2018 mennessä. Väliraportissa tulee arvioida myös hakemuksen käsittelymaksun poistamisen vaikutuksia.

Työryhmä voi tarvittaessa tehdä ehdotuksia lukuvuosimaksuihin liittyvän lainsäädännön ja käytännön kehittämiseksi.

Työryhmän tulee tehdä opetus- ja kulttuuriministeriölle esitys seuranta- ja arviointisuunnitelmaksi 31.5.2017 mennessä.

Työryhmän tulee seuranta- ja arviointisuunnitelmaa laatiessaan kuulla sidosryhmiä seurannan ja arvioinnin kriteereistä ja toteutuksesta. Työryhmän tulee lisäksi järjestää säännöllisesti, 1–2 kertaa vuodessa, keskustelutilaisuuksia korkeakouluille ja sidos-

ryhmille. Työryhmä voi tarvittaessa teettää selvityksiä ja arviointeja opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa erikseen sovittavalla tavalla.

Organisointi

Puheenjohtaja:

Opetusneuvos, ryhmän päällikkö **Birgitta Vuorinen**, opetus- ja kulttuuriministeriö

Jäsenet:

Opetusneuvos **Maija Innola**, opetus- ja kulttuuriministeriö

Hallitusneuvos **Laura Hansén**, opetus- ja kulttuuriministeriö

Hallinnollinen ulkoasiainsihteeri **Timo Täyrynen**, ulkoasiainministeriö

Erityisasiantuntija **Mikko Eronen**, Opetushallitus

Opetusneuvos **Maija Airas**, Opetushallitus

Arviointineuvos **Karl Holm**, Kansallinen koulutuksen arviointikeskus

Tulosalueen johtaja **Anu Tarén**, Maahanmuuttovirasto

Vararehtori **Riitta Pyykkö**, Turun yliopisto

Vararehtori **Sari Lindblom**, Helsingin yliopisto

Rehtori **Teemu Kokko**, Haaga-Helia ammattikorkeakoulu

Vararehtori **Jyrki Laitinen**, Oulun ammattikorkeakoulu

Kansainvälisten asioiden ja EU-edunvalvonnan asiantuntija **Fatim Diarra**, Suomen ylioppilaskuntien liitto (SYL) ry

Hallituksen jäsen **Tommi Kukkonen**, Suomen opiskelijakuntien liitto - SAMOK ry

Työryhmän sihteerit:

Päällikkö, opiskelun ja opetuksen palvelut **Francesca Cucinotta**, Vaasan yliopisto

Kansainvälisten asioiden päällikkö **Ari-Pekka Kainu**, Satakunnan ammattikorkeakoulu

Työryhmän puheenjohtajalle tai jäsenille ei makseta palkkiota. Työryhmän muut kulut (ml. matkakustannukset, keskustelutilaisuudet ja sihteerityö) maksetaan talousarvion momentilta 29.40.20.

Opetus- ja kulttuuriministeri

Sanni Grahn-Laasonen

Ylijohtaja

Tapio Kosunen

Jakelu

Työryhmän jäsenet
Yliopistot
Ammattikorkeakoulut
Ulkoasiainministeriö
Opetushallitus

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus
Maahanmuuttovirasto
Suomen ylioppilaskuntien liitto (SYL) ry
Suomen opiskelijakuntien liitto - SAMOK ry

Tiedoksi Kansliapäällikkö Anita Lehikoinen
Erityisavustaja Heikki Kuutti Uusitalo
Erityisavustaja Matias Marttinen
OKM/KTPO